

Роман ІВАНИЧУК

ТАНГО
—◆—
НА МЕЖІ
З ПОТОЙБІЧЧЯМ

Остання книга

Харків
«ФОЛІО»
2019

Через війну я і мої ровесники не зазнали дитинства, й тому до нас, п'ятнадцятилітніх учнів Коломийської гімназії, прорвалась крізь воєнну завірюху передчасна зрілість й захопила той відрізок часу, в якому мало відбутися, випереджаючи підлітковий вік, раннє дитинство. Й хлопці несподівано для себе відкрили існування на світі раніше погорджуваних ними дівчаток — теж зарання доспілих — із округлими сідничками, до яких, розправляючи фалди, тісно прилягали плісовані спіднички, а на грудях випиналися звабливі горбочки, які вперто намагалися прозорнути алебастровою білизнаю крізь прошивки, умисне недбало зав'язані кольоровими кутасиками, і ми вперше в житті почали відчувати солодку млість у чреслах, й те непереборне гріховне почуття намагалися сублімувати загорнутими в латину двозначними освідченнями, на яких, вдаючи, що їх не чують, добре розумілися наші викладачі: «*Inter pedis puellarum est fortuna puerorum*», й отримували від панянок сміливу обіцянку, яка зрідка сповнювалась, приносячи обранцям найвищу радість: «*Propera ad me, amici, ego dabo tibi pisi!*».

Й позирали ми на дівчат з неприхованою жагою, а у відповідь отримували багатозначні усмішки, й відтоді

часто вночі я прокидався від липкої мокроти, вичерпаний гарячою пристрастю, що уві сні навально приходила до мене в образі голісінької, мов янголятко, чарівної Богданки з китичкою у пропахвині, яка засвідчувала, що дівча вже має змогу сповнити заповітну обіцянку.

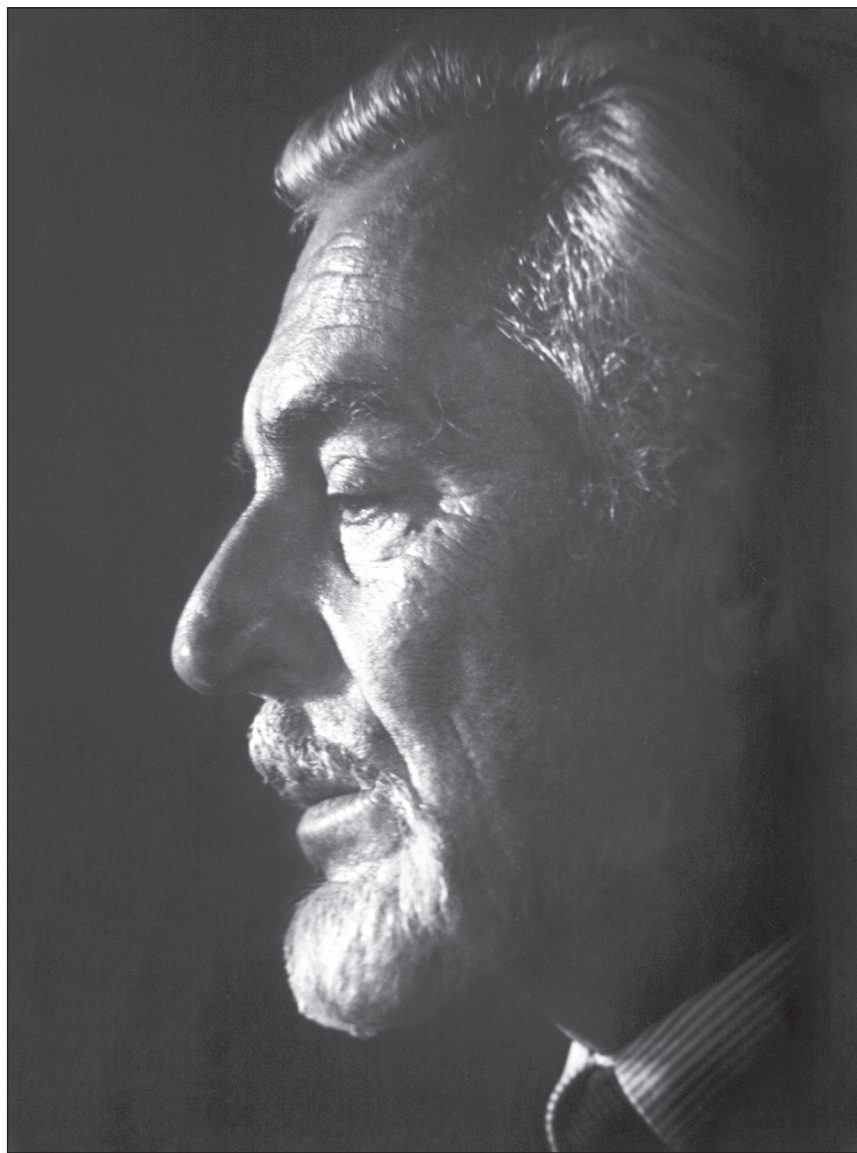
Й одного разу я, запаморочений любовним шалом, закрався ззаду й обняв за стан жадану Богданку, яка стояла над крутосхилом, котрим закінчувалося гімназійне подвір'я, й ловила поглядом звивисту бинду Прута, що блищала удалині. І я сахнувся від зойку дівчини, мовленого теж латиною «Noli me tangere!»¹; й полинув той схлип за мною, коли я відступав назад, зляканий поглядом панночки, в якому яріли і гнів, і втіха; її очі наливалися бажанням, і я вже чув у словах «не торкайся мене» не заборону, а наполегливе прохання: «Tangere me, tangere!»²

Її дозволом я скористався пізніше: на котильйоновій забаві мене запросила до танцю вона. Крізь трубу грамофона виливалася знайома з дитинства, відточена тактом мелодія, з якої вирізнялись слова відомого мені автора: «Ще раз поглянути на тебе, з тобою стрінутись ще раз», а Богданка суголосо шепотіла своє: «Tangere me!», й ми дотикалися одне до одного своїми розпаленими тілами...

---

¹ Не торкайся мене! (Лат.)

² Діткнись до мене! (Лат.)

Роман Іваничук. 1989 р.
Автор фото — Володимир Дубас

Тоді я збагнув таїну цього танцю: дозвіл, блаженство, радість і пізнання містерії життя.

А бачив його вперше іще дитиною.

...Коли мені виповнилось десять років і я мав після канікул перейти до четвертого класу — останнього в Трацькій початковій школі, мій батько — перший учитель в цьому забутому Богом і найкращому з усіх покутських сіл, які притулилися до крайньої гряди карпатського хребта й пожилці яких не зважувалися називати себе гуцулами, але й покутянами вже не були, — надумав вихопити мене з цього зачарованого дна землі й обступленого з усіх боків дрімучими лісами, й лише одна просіка протискалася крізь гущавину до схожої на церковну баню Шмаєвської гори, що стояла на межі між Покуттям і Гуцульщиною, — й послати на науку до Коломийської української гімназії. Тож для того, щоб я — напівселяк-напівпаніч — привчився жити після трацької тугої тиші в гамірному місті, завіз мене під час літніх вакацій до своїх коломийських приятелів, дозволивши навідатись додому аж на свято Успіння Пресвятої Богородиці — празнешний день у моєму селі, й мав я ту дорогу, довжиною у три милі, здолати пішки.

Однак мені пощастило. Батько отримав запрошення від колишнього військового колеги отця Яросевича — пароха із Сапогова, що біля Галича, за Першої світової війни капелана у Тридцять шостому регіменті, в якому мій батько відбував службу: всечасний отець запрошував свого побратима на концерт музичного ансамблю Степана Гумініловича, що славився знаменитою солісткою Ренатою Яросевич, дочкою отця.

Я мав щастя побувати разом з батьком на цьому концерті, який продовжився згодом у моєму трацькому домі в день престольного празника: батько запросив отця на празнешний обід, і з отцем прибули до Трача гурт музикантів й двоє гімназійних професорів — популярних у Коломії поетів: Володимир Павлусевич та Дмитро Николишин. Та найцікавішою була для мене закохана пара — Рената Ярославич та її кавалер, якого кликали Бодьом.

...Після двотижневої розлуки з рідним селом я не міг ним натішитись. Видалось воно мені несподівно гарним: поділене ярами на замаєні садами острівці з білостінними й жовтостріхими хатами, що потонули в кучерявих зелених вирах, й знайомі були мені тут кожна царина, що визирала з лісової темені, й видзьобані овечими копитцями путівці, що збігали до глибоких мочул із синіми озерцями на дні, і плетиво витоптаних стежок, кожна з яких вела до окремого сільського присілка.

Усі ці житловища, потіснивши лісові займанщини, вилаштувались півколом під Шпаєвською горою, яка закрила трачанам вхід до таємничої Гуцульщини з її чугайстрами, ворожбитами, нявками й опришками, — і висотуються з них, щойно заграє на церковній дзвіниці найменший дзвін, сповіщаючи настання престольного празника в Трачі, вервечки прихожан, що тягнуться до старої церковці, захованої під столітніми смереками під Сталашуковим схилом, який стрімко спадає до карпатського хребта на земне дно. А в те дно, котре Боснею зветься, гейби вихор налетів, несучи звідкись

Львів, серпень 2012 р.
Автор фото — Роман Гериневич

ЗМІСТ

Танго. *Дотик любові* 3

На межі з потойбіччям 49